

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/6186
SK=150

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 1132

25 Mayıs 2012

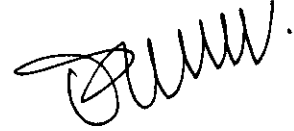
Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-6186)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi:** a) TBMM Başkanlığının 24.04.2012 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02.100030 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 27.04.2012 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/610-2-1203/1906 sayılı yazısı.

Hatay Milletvekili Sayın Adnan Şefik ÇİRKİN'in, Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına tarafımca cevaplandırılmasını tensip ettikleri, 7/6186 esas nolu yazılı soru önergesi, Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

-Önerge Cevabı (3 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği : Bilgi :
TBMM Başkanlığı Başkanlık

HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6186)

Soru 1:

2840 Sayılı Kanunun 2 nci maddesinde, "Bor tuzları, uranyum ve toryum madenlerinin aranması ve işletilmesi Devlet eliyle yapılır" hükmü yer almaktadır.

-Madencilik sektöründe yapılan özelleştirmeler sonucunda, maden ürünlerinde üretim artışı ne şekilde gerçekleşmiştir? Sektörün GSMH'daki payı artmış mıdır, azalmış mıdır?

Cevap 1:

Bakanlığımın madencilikle ilgili temel yaklaşımı, ülkemiz maden kaynaklarını üretmek, üretilen bu kaynaklarımızı ülkemiz sanayisine rekabet edebilir koşullarda sunmak, maden kaynaklarımızın kullanıldığı kendi sanayimizi kurmak ve böylece ülkemizi hammadde üretip satan bir kaynak ülke olmaktan çıkarıp sanayi ile entegre olmuş Dünya pazarlarında katma değeri yüksek uç ürünlerde söz sahibi bir ülke konumuna getirmektir. Bu amaca yönelik olarak 3213 sayılı Maden Kanununda yapılan değişikliklerle sektörde hareketlilik sağlanmış, sektörün ihracat ve milli gelir içindeki payında önemli artışlar olmuştur. Bu bağlamda ülkemizin maden kaynakları çantacı olarak tabir edilen oyunculardan kurtarılacak gerçek yatırımcının önü açılmıştır.

Bakanlığımca izlenen madencilik strateji ve politikaları sonucunda; 2002 yılında yaklaşık 685 milyon \$ olarak gerçekleşen maden ihracatımız 2010 yılında 3 milyar 655 milyon \$ ve 2011 yılında ise 3 milyar 876 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) içindeki madencilik payının 2002-2011 yılları arası değişimi ise dolar bazında aşağıda verilmiştir.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
GSYİH İçindeki Payı (Milyon \$)	1.900	2.600	3.600	5.200	6.200	8.100	10.200	9.200	10.500	11.500

2011 yılında yapılan maden üretimlerine dair üretim beyanları 2012 yılı Nisan ayında Maden İşleri Genel Müdürlüğüne verilmektedir. 2012 yılı Nisan ayında verilen 2011 yılı üretim beyanlarının değerlendirme çalışmaları devam etmekte olup, maden üretiminin 2002-2010 yılları arası değişimi ise aşağıda verilmiştir.

Maden Türü	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Karbondioksit (m³)	33.118	35.252	42.144	43.963	41.347	25.297	12.281	13.696
Mermer (Milyon m³)	1,5	1,8	2,3	2,9	3,8	3,3	3,8	4,3
Maden (Milyon ton)	161,8	162,9	248,4	346,9	408,7	429,9	470,2	538,7

Sorular 2, 3:

-Ülkemizin cevher bazında sahip olduğu bor rezervi ne kadardır?

- Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü tarafından rezerv geliştirmeye yönelik yatırımlar sonucu bor rezervinde ne kadar artış sağlanmıştır?

Cevaplar 2, 3:

Ülkemiz 3,04 milyar ton rezerv ile Dünya'da %72'lik paya sahip olup, ülkemiz rezervinin dağılımı aşağıda verilmiştir.

Havza Adı	Miktar (Ton)
Emet (Kolemanit)	1.679.408.624
Kırka (Tinkal)	741.408.624
Bigadiç (Kolemanit-Üleksit)	618.903.710
Kestelek (Kolemanit)	5.850.228
Toplam (Görünür+Muhtemel+Mümkün)	3.043.751.086

**HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6186)**

Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü ile MTA Genel Müdürlüğü arasında imzalanan protokol ile bor havzalarımızda 2002-2010 tarihleri arasında 60.147 metre bor sondajı yapılmış ve önemli miktarda rezerv tespit edilmiştir. Rezerv değerlendirme çalışmaları devam etmektedir.

Soru 4:

Dünya bor üretiminde Türkiye'nin payı ne kadardır?

Cevap 4:

2002 yılında %29 olan Dünya bor pazarındaki payımız etkin bir şekilde uygulanan üretim, yatırım ve proaktif pazarlama politikaları ile 2011 yılında %47 seviyesine yükseltilmiştir. Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü, 2005 yılından itibaren sadece üretimde değil satış ve karlılıkta da Dünya bor sektörünün lideri konumuna gelmiştir.

Soru 5:

Türkiye'nin bor ihracat tutarı ne kadardır?

Cevap 5:

Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2002 yılında 186 milyon dolar olan bor ihracatı 2011 yılında 829 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Soru 6:

Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü, kamu kuruluşları arasında Hazine'ye yaptığı katkı açısından kaçınıcı sıradadır? Bu Kurumun Hazineye katkısı miktar olarak ne kadardır?

Cevap 6:

2011 yılında Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünce Hazineye ödenen temettü 520 milyon TL, Gayri Safi Yurtiçi Hâsılaya katkı ise 1,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Sorular 7-10:

-Dünya bor üretim, rafinasyon ve pazarlama süreçlerini kontrol eden Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü, yaptığı çalışmalarda yetersiz mi görülmektedir? Yetersiz değil ise, bu alanda Dünya çapında rekabet eden bu kurumun özelleştirilmeye çalışılmasının nedeni nedir?

-Bor işletmeciliğini özel sektöre devretmek yerine, bor'a dayalı sanayinin gelişmesi için sanayicinin teşvik edilmesi ve desteklenmesi neden düşünülmemiştir?

-2840 Sayılı Kanunun 2 inci maddesinde, "Bor tuzları, uranyum ve toryum madenlerinin aranması ve işletilmesi Devlet eliyle yapılır" hükmü yer almaktadır. Buna rağmen, ülkemizin en önemli yer altı kaynaklarından biri olan ve stratejik öneme sahip bir maden olan bor için, kanun değiştirilmeye kalkılmasının ve bu avantajın yabancı tekellerin eline geçmesi için uğraşılmasının gerekçesi nedir? Özünde özelleştirme olan bu girişimle ne tür fayda sağlanacağı umulmaktadır?

-Özelleştirilen maden yataklarının durumları ortadayken, iş kazaları nedeniyle TBMM'de araştırma komisyonları kurulmuşken, Devletin elinde başarılı bir şekilde hizmet veren tecrübeli bir kuruluşu "rekabet edememekle" atıl duruma itmenin gerekçesi nedir?

Cevaplar 7-10:

Dünya'da olduğu gibi ülkemizde de bor ürünlerinin en fazla kullanıldığı tüketim alanı cam, seramik, tarım ve deterjan gibi geleneksel sanayilerdir. Ülkemiz söz konusu sanayi alanlarında kullanılmak üzere yeterli ürün çeşitliliğine, kapasiteye ve modern tesislere sahiptir. Yurtdışına ihraç edilen bor ürününün maliyeti içinde yer alan navlun, vergi gibi giderler düşüldüğünde yerli tüketici bor ürününü yurtdışı

**HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6186)**

tüketiciye nazaran %40 daha ucuz bir fiyatla temin edebilmektedir. Ülkemizde bora dayalı sanayinin harekete geçmesi amacıyla cam elyaf, bor karbür, bor nitrür, ferro bor vs 6 adet ürün için ön fizibilite çalışması tamamlanarak özel sektöre aktarılmıştır. Teşekkürümüz borun tarımda mikro besleyici olarak (gübre) kullanılmasına dönük Etidot-67 isminde bir ürün geliştirerek piyasaya sürmüştür.

Dünya bor rezervinin % 72'sine sahip olan ülkemiz, son yıllarda Eti Maden'in üretim, pazarlama ve satışlarda gerçekleştirdiği atılımlarla 2005 yılından itibaren bor ürünlerinin Dünya'daki en büyük ihracatçısı durumuna gelmiştir. 2011 yılı yatırımları 88.657.000 TL olarak gerçekleşmiş olup % 97'si yurtdışına yapılan satışlardan 828.564.241 milyon ABD \$'ı satış hâsılatı elde edilmiştir. Bu doğrultuda Eti Maden'in, Dünya bor pazarındaki lider konumunu güçlendirmek ve pazar payını artırma amacı doğrultusunda gereken çalışmalar yapılmaktadır. Kısa vadede 2012 yılı satışlarının 1 milyar ABD \$'a çıkarılması, 2023 yılında da 2010 yılı kapasite değerinin dört katı olan 5,5 milyon tona çıkılmak suretiyle karlılığın artırılması hedeflenmektedir. Eti Maden yıllardan beri işbölümü, uzmanlaşma ve verimlilik kavramlarını dikkate alarak üretim yapacağı tesislerin mühendislik hizmetlerinden yapım işlerine, dekapaj işlerinden cevher üretimine, idari bina ve fabrikalarda temizlik işlerinden yemekhane işlerine, tahmil, tahliye ve torbalama işlerinden üretilen ürünlerin limanlara veya varış noktalarına kadar nakliyelerini de içeren bir kısım işleri dışarıdan hizmet alımı yaparak temin etmektedir.

2840 sayılı Kanunda değişikliği öngören Kanun Tasarı Taslağında Kanunun 2. maddesine; "Bu madenlerin üretimi ve zenginleştirilmesi, teknik, ticari ve ekonomik sebeplerle, ürünün mülkiyeti ruhsat sahibinde kalmak üzere 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde ihale edilmek suretiyle üçüncü şahıslara gördürebilirler. Ancak üçüncü şahıslara gördürülecek işlerin ihale süresinin üç yıldan fazla olması durumunda konuya ilişkin talepler Yüksek Planlama Kurulu tarafından karara bağlanır." fıkrasının eklenmesi söz konusudur. Söz konusu teklif; uygulamadaki bir takım farklılıkları gidermek, Bor, Uranyum ve Toryum madenlerinin üretim ve zenginleştirme aşamasında günün teknolojisine uygun üretim yöntemlerinin hızlı ve etkin olarak uygulanabilmesini sağlamak ve/veya üretim maliyetlerini düşürebilmek için bir kısım işleri hizmet alımı yoluyla gerçekleştirebilmesine olanak tanınması amacıyla hazırlanmıştır. Bu yasa değişikliği ile Eti Maden'in rekabet gücünün ve karlılığının arttırılarak ülke ekonomisine azami katkı sağlaması hedeflenmektedir. Dolayısıyla, bu yasa değişikliği ile özelleştirmenin önünün açılması gibi bir durum söz konusu değildir.